

РЕШЕНИЕ

№ 163

гр. Смолян, 23.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СМОЛЯН в публично заседание на двадесет и четвърти февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Райна Русева

при участието на секретаря Татяна Кишанова
като разглежда докладваното от Райна Русева Гражданско дело №
20225440101240 по описа за 2022 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Предмет на делото са предявените искове от ищеца И. Х. М., ЕГН*****, с адрес с.**, Община **, срещу ответника Главна дирекция „***“ при МВР гр.София, с правното основание на чл.178, ал.1, т.3 във вр. с чл.187 от ЗМВР, чл.181, ал.3 от ЗМВР и чл.86, ал.1 от ЗЗД за осъждане на ответника да му заплати сумата в размер на 2 561,30 лева- възнаграждение за положен нощен труд за периода от 17.12.2019г. до 31.10.2022г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба 05.12.2022г. до окончателното изплащане, 333,21 лева- мораторна лихва, 160,80 лева- легова равностойност на безплатна предпазна храна и на ободряващи напитки за периода от 01.08.2019г. до 01.08.2020г., 46,05 лева-мораторни лихви, ведно със законната лихва върху сумите за главница, считано от датата на подаване на исковата молба в съда 05.12.2022г. до изплащане на вземането.

В съдебно заседание исковите се поддържат от процесуалния представител на ищеца адв.О.

За ответника юриск.Х. оспорва исковите. Представя писмени бележки.

В постъпилия в срока по ГПК отговор от ответника исковите се оспорват. Правят се възражения, че следва да се вземе предвид законодателната промяна през сочения от ищеца период 17.12.2019г.- 31.10.2022г.. Неоснователни са изложените в исковата молба аргументи за наличието на празнота в ЗМВР и издадените въз основа на него наредби и тази празнота да бъде запълнена от КТ и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. В ЗМВР няма препращаща норма, която да даде основание да се прилагат субсидиарно както разпоредбите на КТ, така и издадените въз

основа на него подзаконовни нормативни актове. Предвиденото в чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ (за която наредба изрично е посочено в чл. 2, ал. 3, че не се прилага за служителите по трудово правоотношение в държавната администрация, за които се прилага чл. 107а от КТ, и в този смисъл още по-малко тази наредба е приложима за държавните служители по ЗДСл и ЗМВР) превръщане на нощния труд в дневен цели да установи, дали в рамките на съответния отчетен период има положен извънреден труд. С оглед предвидената в чл. 187 от ЗМВР еднаква нормална продължителност на часовете дневен и нощен труд, в специалната нормативна уредба - ЗМВР и подзаконовите му актове не е налице празнота, която да подлежи на запълване. При паралелното действие на норми, уреждащи една и съща материя, приложение намират специалните норми, които изключват действието на общите. В ЗМВР не е предвидено допълнително възнаграждение за нощен труд извън такова в изрично фиксиран размер на отработен нощен час и ясно е определено как става установяването на положен извънреден труд, дължимостта на допълнително възнаграждение за същия и компенсирането му по друг начин. В КТ, НРВПО и НСОПЗ също ясно са разграничени допълнителните възнаграждения за нощен и извънреден труд, основанието за дължимостта им и начинът на формиране на размера им. Коефициентът, предвиден в чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ за превръщане на нощния труд в дневен, и при трудовите правоотношения няма отношение към допълнителното възнаграждение за нощен труд, а при определени хипотези /чл. 9, ал. 1 и ал. 3 от НСОПЗ/ е относимо към увеличаване размера на трудовото възнаграждение и при сумираното отчитане на работното време - към установяване полагането на извънреден труд. За държавните служители, работещи по ЗМВР е създадена специална нормативна уредба, съдържаща редица привилегии, заради и в съответствие със специфичния труд, който полагат, като работното им време се организира по специално уреден ред в нарочно издадени за целта нормативни актове. Специалната регламентация е създадена, за да компенсира особената тежест на полагания нощен труд на работещите в публичния сектор полицаи и пожарникари, поради което няма неравностойност на положението на същите спрямо работещите, за които се прилага КТ и издадените въз основа на него нормативни актове. Различието на двете уредби е обяснимо със спецификата на функционалните задължения на служителите по чл. 142, ал. 1. т. 1 от ЗМВР, пряко обусловена от значимостта на обществените отношения, с които е свързано изпълнението на техните функции. Тази специфика обуславя и редица други различия именно по отношение обема на полагания труд, които обаче не аргументират извод за дискриминационно третиране на конкретната категория служители, защото адекватно па по-неблагоприятните условия, завишени изисквания и ограничения при полагане на труд в сравнение с работещите по трудови правоотношения лица и другите държавни служители, за служителите в ЗМВР са предвидени редица компенсационни механизми, допълнителни материални стимули и нематериални блага, от каквито нито работещите по трудови правоотношения, включително и тези в системата на МВР, нито останалите държавни служители се ползват. В този смисъл са и съображения и направените изводи в решението на Съда на Европейския съюз по преюдициално дело № С-262/2020 г., постановено на 24.02.2022 г. Видно от диспозитива на цитираното решение „ 1) Член 8 и член 12, буква а) от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4

ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време трябва да се тълкуват в смисъл, че не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня. При всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд. 2) Членове 20 и 31 от Хартата на основаните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държава членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, включително за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, тоест е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна на тази цел“. Следва да се има предвид, че съгласно чл. 107а, ал. 18 от КТ на служителите, работещи по трудово правоотношение в държавната администрация, не може да се определят допълнителни възнаграждения на основания, различни от посочените в КТ, като такива не може да се определят за тях и в други закони. Оспорват се и претенциите по чл.181, ал.3 от ЗМВР. Предвид неоснователността на главния иск, неоснователни са и акцесорните искове.

Съдът, след преценка на изложеното в исковата молба, отговора, становищата за съдебно заседание, писмените бележки на ответната страна, и като обсъди събраните по делото писмени доказателства, установи следното от фактическа и правна страна:

По делото няма спор, че ищецът работи при ответника по служебно правоотношение. От заключението по назначената съдебно- счетоводна експертиза се установява, че за целия период от 17.12.2019г. до 31.10.2022 г. И. Х. М. е положил 1374 часа нощен труд, които са му заплатени заедно с дневния без същите часове нощен труд да бъдат превръщани в дневни, съгласно чл.9, ал.2 от НСОПЗ. От преизчислението на тези часове в дневни, остава да получи допълнително суми за 196 часа, равняващи се на 2561,30 лева по часовите ставки за отделните месеци.

Размерът на законната лихва за забава, дължима на всеки тримесечен период върху сумата за разликата между положения нощен труд и преизчисления, съгласно „Наредба за структурата и организацията на работната заплата“, изчислен от първо число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнася до м. декември 2022 год. е 333,21 лева.

В заключението по ССЧЕ се сочи, че в ГД *** - гр. София има изготвени справки за служителите, работещи при температури < 10 и >30 градуса по Целзий, съобразени с официалните данни от НИМХ по дни съгласно чл.2, т.7 от Наредбата, в които справки е включен и ищецът И. Х. М.. Размерът на левовата равностойност на неосигурената от ищеца храна за положен от него труд със специфичен характер за периода от 01.08.2019г. до 01.08.2020г. е 136,80 лева. Размерът на левовата равностойност на неосигурените ободряващи напитки за положен от него труд в часовия диапазон 22:00 —

6:00 ч. за периода 01.08.2019г. до 01.08.2020г. г. е 24,00 лв.

Вещото лице дава заключение, че размера на лихвата върху всяко месечно задължение, считано от първо число на месеца, следващ този, за който се дължи левовата равностойност на полагащата се храна за процесния период до 05.12.2022 г. е 39,25 лв. Размерът на лихвата върху всяко месечно задължение, считано от първо число на месеца, следващ този, за който се дължи левовата равностойност на неосигурените ободряващи напитки за положен труд в часовия диапазон 22:00 - 6:00 часа за процесния период до 05.12.2022 г. е 6,80 лв.

Съдът намира, че иска с правната квалификация на чл. 178, ал.1, т.3 във вр.чл. 187, ал.7 ЗМВР е неоснователен и подлежи на отхвърляне.

Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, съгласно чл. 187, ал.1 от ЗМВР. Разпоредбата на чл.187, ал.3 от ЗМВР регламентира, че работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Според ал.10 на чл.187 от ЗМВР редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 и ал. 3 се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

За положения над определеното работно време труд държавните служители в МВР, работещи на смени, имат право на възнаграждение за извънреден труд, който се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение- чл.187, ал.7 от ЗМВР. Според чл. 187а, ал. 4 ЗМВР редът за полагане, компенсиране и отчитане на извънреден труд над ограниченията по чл. 187, ал. 8 се регламентира с наредбата по чл. 187, ал. 10. През исковия период е действала Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. (д.в. бр. 60 от 02.08.2016 г.) за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители (отм.). Преди цитираната наредба е действала Наредба № 8121з-592 от 25.05.2015 г., която е отменена с Решение № 8585/11.07.2016 г. по адм. д. № 5450/2016 г. на ВАС. От своя страна с Наредба № 8121з-592 от 25.05.2015 г. е отменена Наредба № 8121з-407 от 11.08.2014 г., чл. 31, ал. 2 от която постановява, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22: 00 и 06: 00 ч. за отчетния период се умножава по 0. 143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период, каквото правило не се съдържа в издадените впоследствие наредби. Последното не е предвидено в действащата през исковия период нормативна уредба.

С Тълкувателно решение №1 от 15.03.2023 год. на ОСГК на ВКС се приема, че при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/ и следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за

Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове.

Предвид разясненията, дадени с посоченото по-горе Тълкувателно решение, не следва да се възприема и дадения вариант от вещото лице със заключението по ССчЕ, съобразно което е поискано и допуснато изменение на иска. Положеният от ищеца нощен труд е в границите на уреденото в ЗМВР работно време за тази категория служители. Не е налице празнота в нормативната уредба, касаеща заеманата от ищеца длъжност и приложение следва да намерят разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове.

Съгласно разпоредбата на чл. 179, ал. 2 от ЗМВР у словията и редът за изплащане на допълнителните възнаграждения по ал. 1 се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, а техният размер - с негова заповед. Според заключението по ССчЕ положеният от ищеца нощен труд е заплатен, но без същите нощни часове да бъдат превръщани в дневни съгласно чл.9 от НСОПЗ. Т.е., в случая, допълнителното възнаграждение за положен нощен труд е заплатено според приетото в ЗМВР- на база заповед на министъра на вътрешните работи, което се установява и от заключението по назначената ССчЕ.

След като е установен такъв ред в ЗМВР за изчисляване на възнаграждението за нощен труд, то не следва да се прилага чл.9 от НСОПЗ.

Съдържанието на правоотношението за полагания от служителите на МВР нощен труд е правно уредено, не се касае за празнота, както се посочи, или противоречие, които да бъдат запълвани и преодолявани с прилагането по аналогия на КТ и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.. Без значение е какъв размер на възнаграждението е предвиден в специалните норми, но след като са законодателно уредени, те са приложими. Следва да се посочи, че именно предвид спецификата на изпълняваната работа на държавните служители по ЗМВР, е налице и конкретна уредба. Разликата в статута и изпълняваната, специфичните условия на труд са компенсирани привилегии в сравнение с тези по трудово правоотношение, изразяващи се напр. в по-дълги отпуски, по-високи размери на обезщетения при прекратяване на правоотношението, по-ранно пенсиониране, а също и ограничения. Предимствата и ограниченията са свързани именно със специфичните функции. С посоченото по-горе ТР от 15.03.2023 год., постановено по тълкувателно дело № 1 по описа за 2020 г. на Общо събраните на гражданска колегия на Върховният касационен съд на РБ е даден отговор точно на спорния въпрос, като същото е задължително за съдилищата.

Предвид изложените съображения, ще следва претенцията за заплащане на допълнителното възнаграждение за положения нощен труд да бъде отхвърлена. Тъй като иска за лихви е акцесорен и е обусловен от изхода по главния иск, като неоснователен следва да се отхвърли и предявения иск по чл. 86 ЗЗД за присъждане на обезщетение за забава в размер на законната лихва, както и за присъждане на законната лихва от датата на предявяване на иска в съда.

По отношение на другия главен иск, съгласно разпоредбата на чл.181, ал.3 от ЗМВР (Изм. – ДВ, бр. 14 от 2015г., доп., бр. 97 от 2017 г., изм., бр. 60 от

2020 г., в сила от 1.08.2020 г.) на служителите по чл. 142, ал. 1 и 3, които извършват дейности, свързани със специфичен характер на труда, за което се полага безплатна храна, се осигурява левовата ѝ равностойност. На служителите по чл. 142, ал. 1 и 3, полагащи труд през нощта от 22,00 до 6,00 ч., за което се полагат ободряващи напитки, се осигурява левовата им равностойност. Според разпоредбата на чл.181, ал.1 от ЗМВР на служителите на МВР се осигурява храна или левовата ѝ равностойност. Отчитайки характера на търсеното вземане, при положение, че реално не са предоставени полагащите се храна и напитки за процесния период и понастоящем такова изпълнение е невъзможно, се дължи левовата им равностойност. В другия случай, длъжникът би бил освободен именно поради негово неизпълнение. Исковете подлежат на уважаване съобразно установения от вещото лице по назначената ССЧЕ размер и допуснатото изменение на размера на претенциите за левовата равностойност на безплатна храна и напитки, както и за лихвите.

С оглед изхода на делото, ще следва ответната страна да бъде осъдена да заплати на ищеца направени съдебни разноски, изчислени съобразно уважената част от исковите в размер на 33,35 лева.

Ще следва ищецът да бъде осъден да заплати съдебни разноски на ответника за юрисконсултско възнаграждение в размер на 100,00 лева.

Ще следва ответникът да бъде осъден да заплати по сметка на РС-Смолян държавна такса върху уважените искове в размер на 100,00 лева /изчислена върху уважените искове за левова равностойност на храна и ободряващи напитки и върху иска за лихви за забава/, както и 75,00 лева за изплатеното от бюджета на съда възнаграждение на вещото лице по ССЧЕ, отчитайки поставената задача към експертизата по тези искове, които са с отделни правни основания /за задачата по втория главен иск с мораторни лихви/.

По горните мотиви, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените искове от И. Х. М., ЕГН*****, с адрес с.**, Община **, срещу ответника Главна дирекция „***“ към МВР гр.София, с правното основание на чл.178, ал.1, т.3 във вр. с чл.187 от ЗМВР, чл.181, ал.3 от ЗМВР и чл.86, ал.1 от ЗЗД за осъждане на ответника да му заплати сумата в размер на 2 561,30 лева- възнаграждение за положен нощен труд за периода от 17.12.2019г. до 31.10.2022г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба 05.12.2022г. до окончателното изпачане, 333,21 лева- мораторна лихва от 01.01.2020г. до 05.12.2022г.

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „***“ към МВР гр.София, да заплати на И. Х. М., ЕГН*****, с адрес с.**, Община **, сумите в размер на 160,80 лева- левова равностойност на безплатна предпазна храна и на ободряващи напитки за периода от 01.08.2019г. до 01.08.2020г., 46,05 лева-мораторни лихви, ведно със законната лихва върху сумите за главница, считано от датата

на подаване на исковата молба в съда 05.12.2022г. до изплащане на вземането.

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „***” към МВР гр.София, да заплати на И. Х. М., ЕГН*****, направените съдебни разноси по делото за заплатено адвокатско възнаграждение в размер на 33,35 лева.

ОСЪЖДА И. Х. М., ЕГН*****, да заплати на ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „***” към МВР гр.София, съдебни разноси за юрисконсултско възнаграждение в размер на 100,00 лева.

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „***”- МВР гр.София, да заплати по сметка на Районен съд- Смолян държавна такса върху уважените искове в размер на 100,00 лева, както и 75,00 лева за изплатеното от бюджета на съда възнаграждение на вещото лице по назначената ССчЕ.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Окръжен съд- Смолян в двуседмичен срок, считано от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Смолян: _____